

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH (ATALANISTA)

Any 5.—Núm. 180.—Diumenge 24 de Janer de 1904.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs; volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organització interior de nostra terra; volém que catalans sian los jueges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instància los plets y causas; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forsova presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

NO HI HA REMEY

Tota la gent sensata d'Espanya, m'el dit, tota la gent que desitja la prosperitat y'l benestar d'aquest país, convé en que es precís aplicar remeys heròichs si's vol evitar que la nació se'n vagi. aviat, molt aviat, a la jiuina.

Tots los prohoms que's disputan la governació de l'Estat espanyol diuen y fan veure quells hi sobran medis per regenerarlo. Tots, quan són a l'oposició, critican les reformas que implantan o tractan d'implantar los que són al govern, y no obstant això, veiem casi sempre que quan los que critican són cridats a governar fan declaracions de que seguirán los mateixos procediments iniciats pel seu antecessor, si bé ab les modificacions que l'alta sabiduría del nou governant creu són necessàries per fer en realitat la felicitat del país.

Així, mo't sovint, se donan casos de caer un ministeri per volgut portar a cap un projecte, com lo de la construcció de l'esquadra, per exemple; y quan los que l'han fet caure, després de forta oposició y de demostrar quell país no pot soportar lo gasto que'l projecte en qüestió reportaria, han substituït al vensut, ni sisquera s'enrecordan dels arguments que emplearen per lograr la victoria, ni de que altres poden també utilitzarlos per repetir la comedia, y sense cap escrupol ni remordiment de consciència comensan a treballar pera què l'esmentat projecte puga arribar a esser un fet.

De tota aqueixa falta de sinceritat y fins de vergonya, resulta que ningú té confiança en los polítichs y que aquells estiguen complertament divorciats ab lo país, y que quan un ministre emprén un viatge pera enterarse d'on donar solució a qualsevol asumpto, sigal' fracàs lo resultat del viatge y fins algunes vegades lo que fan és enredar-ho encara més. D'això'n pot responder en Canalejas que anà a Cuba per arreglarlo tot y'n resultà la pèrdua de l'Illa; ell mateix feu variés viatges de propaganda per Espanya ab lo fi, segons deyan, de matar-lo partit republicà y poch temps després li contestà'l país fent sortir de les urnas una forta minoria republicana.

Dels viatges que a Catalunya han fet, tant lo mateix Canalejas com altres capitostos de la política, pera estudiar las necessitats de la regió, segons ells deyan, però que la veritable intenció era la de matar lo regionalisme, no cal que'n parlèn, doncs tots recordem la manera com aquí han sigut rebuts y obsequiats.

Ara mateix, en Moret està fent un viatge per Andalucia per estudiar la qüestió agraria, y'l pobre's troba en que no la podrà resoldre, doncs ni temps li deixa per estudiar, ja que ab tants d'agasajos com allí li estan fent, ningú s'cuida d'enterarlo de lo que ell voldria, y això que per allí no hi han arrelat encara las idees regionalistes y per lo tant si no'l reben com se mereix, no pot atribuirho a la hidra del separatisme.

Desenganyinse's los polítichs: ells són en separatisme y s'han de considerar que aquí son ells los únichs separatistes, y mentre s'assassin la política xorca que tanta separació ha causat a Espanya, no tindrán al seu costat a la gent d'ordre ni podrán comptar amb l'apoyo més que d'aqueixa causa de gent que tota la seva ambició consisteix en poguer formar part d'alguns d'aquests centres burocràtics que sols serveixen per enredar l'administració y ferlos odiats dels pobres contribuyents.

Que xagin per aquets camins; que en lloc de treballar de bona fe pel poble la prosperitat d'Espanya, s'assassin lleys per afavorir l'agricultura, l'industria y'l comerç, se preocupin de d'impresionar comediants per lo delict de cantar tals o qual-

coplas; que xagin esmerant los diners en fer esquadras y altres cosas per l'istil, que prompte, molt més prompte del que alguns creuen, haurán d'adonarsen del mal que han fet, y quan vulgan esmenar l'obra tal volta's trobarán en que se'ls hi contestarà: hèu fet tart, ja no n'hi ha de remey.

L'ànima catalana

«Hem sentit dirte las venas
com un bull de ví novell...»

Collell.

L'ànima catalana renaix; renaix arreu poderosa, exuberant, amorosa, liberal y progressiva com en altres temps fou, pregont vida, humana, aviat, avens...

Es un renaixer miraculos. A temps pera presenciar la desfeta, va naixir del sentiment y creix robusta, nondrà per l'il·lustració. No hi ha forsa humana que deturi sa empenta vigorosa. Tots los insults, tots los odis abocats contra ella res hi poden y és un hermós espectacle vèurela vibrar sencera en los cors joves de cervell cultivat.

Té son renaixer un sagrat aspecte de redempció degut a un verdader afany apostòlic de vulgarisació dels secrets arrencats á la Ciencia y que tenen de mellaror a l'Humanitat. En lo jovent se manifesta explèndida, immaculada. Lo contacte ab las missaries actuals i en robusteixen més, donchs l'observació, la propia experiència, acaban l'obra del sentiment y del raciocini.

Hora és donchs de cultivar tan manifesta resurrecció, hora és donchs de facilitar la tasca d'aquellos apostolat. Hora és d'excitar a tots los centres de cultura a que obrin las portes als apòstols de nostra redempció. Hora és de deixar l'empediment de falsos ideals, d'un més fals progrés que roban l'alegria y omplen lo cor d'odis.

Ensenyèu vostras llagas morals als que renaixen, que ells vos donarán remey. Dièus que odiu y ells vos predicaran y donarán exemple de amor. Confesseu-vos la ignorància y ells, regirant son cervell, vos oferiran, de bon grat, lo fruit de son treball. Demaneu-los civisme y vos obriran de bat a bat son cor y allí dintre'l trobaréu.

Després, compara, poble. Los uns, los que avuy disposan del número, t'oferen una redempció, que saben no poden donar, sense fonament, a canvi de ta sanch y de ta miseria; té roban lo pà y l'alegria. S'empenyan en fer marxar una màquina qual pessas están a mitj acabar. Los altres te diuen que la màquina no pot funcionar sense ben acabar y pulir rodas y engranajes, això és, que per redimir a l'Humanitat s'ha de comensar per redimir primer a l'home. No't demanau sanch ni miseria, no't roban pà y alegría, té ofereixen los secrets arrancats a la Ciencia, convenuts de que mellaror vostre còs, mellaror vostra ànima y allavoras si que la màquina podrá marxar.

Podràs trigar, poble, serà precis per això la predicació contínua de una generació d'incansables apòstols, però tart o aviat, dintre de tu també arrelarà l'ànima catalana.

W.

LO RÈGIM DEL TERRER

Traduïm de *Le Figaro* de Paris.
«No passa gairebé un dia sense que nous incidents no vinguin a recordar-nos que la llibertat no existeix pas més en nostre país que no existia a Roma en temps de Tiberi, a Persia quan Dari o a Egipte sota els Faraons. Es veritat que ja no treballa la guillotina com en temps de Robespierre.

pierre, com ho ha fet remarcar ab orgull Mr. Combes, y hauria pogut afegir quells suplicis de l'empalament, del foch, del descuartisament, també han desaparecut, gràcies a que les costums s'han anat suavisant.

Però, si les penalitats són menys duras, lo sol intent de desobeir les ordres o'ls desitjos del govern, la més petita prova d'independència devant dels poderosos del dia, no deixan de resultar un crim per la França del segle vint, com també ho resultan baix los despotismes los més asiàtics.

Los metges y cirurgians dels hospitals de Marsella endressan a las monjas de Sant Agustí, que són despedidas, un missatge de gràcies per sos llarachs y excepcionals serveis. Tot seguit los del Bloc (paraula que a França significa en aquest cas lo Trust republicà d'Espanya), s'indignan y'l prefecte demana explicacions a aquests facultatis que probablement se veuràn reduits a dimítir. Notem que en lo missatge recriminat no hi havia una paraula de política ni una sombra de crítica per la laicisació de l'hospital. Era un senzill homenatge de simpatia. Pera la gent del Bloc està prohibit fins l'esser atent ab las persones caigudas!

D'altra part, a l'altre extrem del territori, y al rebre lo jurament de fidelitat d'un procurador, lo celeberrim president del tribunal de Château-Tierry, ha declarat que, segons ells tot servidor ministerial per

lo sol fet d'entrar en funcions s'obliga a servir al govern y a ésser ministerial en totes las acepcions de la paupera.

Així, donchs, hi ha que inclinarse respectuosament devant del Bloc com las suissos de Guillem Tell s'inclinaven devant del barret de Gessler, pera tindrer lo dret de exercir la medicina y la carrera de justicia. Innombrables francesos, per ésser autorisats a exercir llur professió, que no és pas la d'empleat, venen obligats a manifestar quinas són sus opinions políticas! No'ls hi ès permès tenirne que disgustin als nostres amos y senyors, ni tampoch de no tenirne cap! Y encara dirán de l'Inquisició....»

Ara'n expliquem que'n Lerroux exerceixi actes del més pur cessarisme y que altres no menys *amigos del pueblo*, practiquin la llibertat del embut: l'amplie per ells y l'estret pels contraris. A França l'entenen així la llibertat, y nosaltres que'n havem passat la vida copiant tot lo dolent dels nostres veïns, no podem deixar d'imitarlos en las presents circumstancies, en las que'l crit de *muera el que no piensa igual que pienso yo*, està a l'ordre del dia.

¡Pobre llibertat! Ja estás ben en navegada.

L'Obra del Diccionari Catalá

S'ha rebut lo *Bulleti del Diccionari* correspondent al present Janer, ab que comensa'l segon tomo, en lo que se mostra la vida ab què's vénen bustint aquesta gran obra, y la presa y activitat que tant l'il·lustre autor, Mossèn Alcover, com los coloboradors, de cada dia més hi van donant.

Comensa ab la transcripció d'una carta tan encoratadora com ho és del Sr. Bisbe de Xàen, l'Iltm. Castellote, seguit després las seccions de costum que forman lo nirvi del Bulleti. Hi ha un article dit: *Lo nostre Arxiu*, en lo que's dóna compte de que l'arxiu de la obra del Diccionari s'ha comensat per ordenar-lo en questa forma: I. Correspondencia; II. Original del Bulleti; III. Contabilitat y Administració; y IV. Altres documents que afectan a l'obra per altres conceptes. Las cartas rebudes en 1901-1902, són ja en nombre de

374, y las del 1903 solzament, són 448. Estas cartas a més de fer lo gran servey pera treuren cèdulas del lenguatge de totes las regions d'ahont són partidas, guardan, com diu lo Bulleti, tot l'esperit y'l coratge per tirar endavant ab l'obra quells ha desvetllat arreu, arreu.

Proba d'això és l'aument que fan totes las seccions: la del lenguatge vivent arriba ja al nombre 515; la de las obras escollides per ferne cèdulas, al 223; la de Arxius, 63; y la dels Colaboradors per ordre cronològich, al nombre 1.269, això sense fer esment dels nous corresponials nomenats de fresch, ni del gran cumul de cèdulas fetas pels que tenen poca són, ni tampoch recordar de la Crònica de l'obra del Diccionari lo que estan fent a favor de l'obra algunas associacions y entitats de fòra y dintre de Barcelona y Mallorca, ni dir gran cosa de las continuas excursions filològiques de Mossèn Alcover pels pobles de l'Illa Daurada, ni sisquerà relatar assí'l cas que n'estan fent la premsa en general y sobre tot las publicacions d'Espanya y de l'Extranger que més s'ocupan de cosas serias, de durada y profitosas. Del contingut del present Bulleti, pot jutjarsen pel seguent:

Sumari: Una veu encoratadora.—Excursions filològiques.—Grans mercès.—Escoltau y oireu.—Lo nostre arxiu.—Nous corresponials.—Colaboradors qui tenen poca són.—Seccions de lenguatge vivent escollides per ferne cèdulas.—Obras catalanes escollides per ferne cèdulas.—Advertencias.—Arxiu ahont hi ha coloboradors que fan cèdulas.—Crònica de l'obra del Diccionari.—Llista de coloboradors per ordre cronològich.

De Re Agrícola

II

N'era un cas com un cabàs: així solia sempre comensar las rondalles una velleia que a casa feya ordinariamente las delícies de la gent menuda que se'ls escoltau ab un pam de boca oberta. Jo també així mateix la podria comensar la mia rondalla, estimadíssims llegidors, si és que alguns dels que s'os ulls acostumen a passar per las columnas del nostre setmanari, los fixan també en aquests pobres articlets que de quan en quan finch l'atrevidament de fer posar en blanc y en negre.

Donchs sí, és un cas com un cabàs lo que ara vos vaig a relatar.

Ja no necessitem que'l cep fassin raïms pera beure vi de vinyas. Seny fabricar vi artificial en lo sentit que actualment donem al such que molts y molts taberners sense escrupol de conciencia administran a sa desgraciada parroquia arreglat ab aigua, una mica d'esperit y uns quants polvos de la mare Celestina, se pot probar lo simpàtich licor de l'apreciable pare Noé procedent de nostres vinyas encara que aquestes no fassin arribar a plech de bél més petit gotim.

N'hi ha prou en que las vinyas fassin fullas pera tindrer vi; puig segons sembla, los pampols contenent en son parenquima las mateixas sustancies tant de gust com colorants que'l raïm que ajudan a produir.

Això que a primera vista vos apareixerà estrany, inconcebible, és tan cert com ho és quell sol nos ilumina. Y sembla que aquest vi obtingut de una manera senzillissima y sense complicacions dificultoses y que necessitin maquinaria feta expressa, és tan semblant, tan igual al fabricat ab raïms frescos y del temps, que no hi ha medi práctic de poderlos distinguir. Per ara's químichs no han trobat manera d'establir, ni ab anàlisis complicats, ni ab reaccions especialíssimas, las diferencies essencials que podrían servir per assegurar si tal mostra és provenient d'un vi fet de raïm o fet de pampols.

Quinas conseqüències podrà portar pera nosaltres, pobrets pecadors, a qui toca sempre'l pagar los plats trencats de tota mena? També ho ignoro: que res de bò ne podem augurar, és ben segur a mon entendrer. Algú podrà doblar sa cullita, venent per una part raïm, per altra pampol; però això que sembla, al primer cop, un gran negoci, ha de portar als mercats un augment tan fènomenal de vins de tota mena que una depreciació súbita vindrà indefectiblement a pesar sobre'l stock vinater ab tanta forsa que impossibilitarà fins sa venta remuneradora.

Pera vencer en aquesta lluita que probablement vindrà a ésser furiosa, los culliters pochs medis tindrán a mà que resultin pràctichs. Per ara tan sols s'indica lo que l'instint de la propia conservació marca en moments perillós: l'unió de tots, la

Y veus que com un nou problema y aquest d'importància paorosa ve a agravar més y més la situació de tot lo món vinater. Dich vinater y no viticultor perquè aquest nou vi, producte y fill de circumstancies casuals, no solzament serà un hoste molt molest per las casas de pagès, ahont podrà competir ab avantatge ab son germà major, sinó que també ha de pretendre ocupar un lloc en los magatzems dels negociant, per las bodegas, per las tabernas. No vaig a enumerar l'inmensa perturbació que causarà en lo comers de tota mena; los transports, los consums, tot, en fi, serà modificat; y si més endavant mirém, si volèm portar als extrems algunes de las conclusions que podríam sentar, assegurariam que la exportació a ciutats llunyanas, l'entrada de ví en las vilas populoses se'n dins d'un temps més o menys proper, reduïda a zero. Bastarà possuir sucre a bon preu, aigua, pampols de cep y cantitats més o menys importants de tarra, tani, etz, per obtindre ben aviat tot lo ví que's vulgi.

Los pagesos ja no caldrà que'n preocupe'm la cullita; mentres salvem los pampols y d'aquests n'hi ha sempre molts, ja haurém acabat la feina. De raïms ja'n faran prou per postres sense necessitat d'amoinarlos, cercant sustancies químicas que fassin que'l fruit sia gròs y en nombre. Poch o molt s'hi guanya; fòra malsdecap que ja ho sabèm, de sobras, com se la pera que is cep's fan nombrosa pampolada. N'hi han moltes de sustancies que'l donan aquest resultat, així com n'hi han ben pocas, gairebé cap, per fer que lo fruit aumenti; encara són allà ahont n'era molts anys enrera en aquest sentit; ni'l cep, ni'l clima, ni l'anàlisis del terren nos bastan per això y sempre hi anèm a les foscas, y quan una fòrmula nos sembla que vá bé, la decepció més gran nos recorda que no hi ha tal cosa.

En un país aprop del nostre ha fet sa primera aparició'l nou y flamant ví, conseqüència inesperada de l'abaratiment que'l règim contributiu establegit ha produt sobre una sustancia industrial provenint de la remolatxa, del sucre. Los diputats agrícols que per allà són molts y coratjos, volent afavorir lo cultiu de la remolatxa que havia adquirit una importància extraordinaria, y fer que aquest fós remunerador, votaren un impostos especials sobre del sucre per usos industrials, resultant a un preu baratissim y pensant, com vulgarment se diu, senyarse, s'han tret los ulls. Quànt veritat n'és lo que canta l'apotecari de «La Verbenà»: Hoy las ciencias adelantan que es una barbaridad; que es una calamidad.

Calamat y calamitat nacional comprenen que és, pels viticultors, y és clar, tot és mourerse, cercar la manera de parar los cops terribles que'l ha de proferir lo nou licor, germà, bessó del such de Bacchus y Silèni. ¿Ne surtirán bé? De veritat que molt ho dubto.

Quinas conseqüències podrà portar pera nosaltres, pobrets pecadors, a qui toca sempre'l pagar los plats trencats de tota mena? També ho ignoro: que res de bò ne podem augurar, és ben segur a mon entendrer. Algú podrà doblar sa cullita, venent per una part raïm, per altra pampol; però això que sembla, al primer cop, un gran negoci, ha de portar als mercats

Xacolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complauirer a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovarán surtit de totas las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí.

Lo diposit està instalat en lo **Colmado Pelayo**, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

rebé la decisió del Municipi ab grans aplaudiments y aclamacions.

Als pochs instants s'organisà la manifestació que accompanyà als regidors al Gobern civil, ahont lo Gobernador Sr. Maestre s'enterà de l'accord p'rs y s'encarregà de trasmètrel al Ministre. L'Alcalde y'l Gobernador dirigiren la paraula al poble recomanant cordura y calma.

Mentrestant, desde'l matí ls **fielatos** quedaren abandonats y las mercaderias de totes classes en cantitats exorbitants, entravan, com vulgarment se diu, a l'ample. Ni de dia ni de nit pará'l movimient per las carreteras què conlueixen als pobles progers. Lo régim de llibertat absoluta l'aprofita tothom sense distinció, lo propietari, l'industrial, l'obrer, lo rentista y l'empleat. La relativa tranquilitat ab que's passá la nit, afavorí l'introducció de gèneros.

Un tant calmats los ànims, lo Gobernador volgué aprofitar aquesta espècie de tregua, y a la matina la del dimars reuní al seu despach a l'Ajuntament y a las demés entitats que a la tarde havia convocat l'Alcalde. Quatre o cinc horas durà la conferencia, y malgrat això yls esforços del Sr. Maestre, no's pogué arribar a una fórmula que convinqués a tothom y s'acceptada per tots. Segons notícies, l'Arrendataria adoptà una actitud de ferma intranxigència.

Lo dimars

Lo dimars al ferse de dia foren apedregats los pochs consumers que havian acudit al punt, quedant al cap d'un quart la línia fiscal completement abandonada. Las botigas no obrien sus portas y la població presenta un aspecte tristíssim, desfonda agitació. Als carrers dels voltants dels mercats, grans collas de gent observaven si's venia a las botigas y feien tancar fins las portas de l'escola en aquellas que hi tenian comunicacions. Las cristiàs que anaven a plasa, perdian la sistella per gaire tos-sudas que's mostressin a desfer lo camí. A fi d'evitar esvalots y coaccions, l'autoritat ordenà la sortida de la guardia civil que fou rebuda pels manifestants ab grans crits y protestas.

De 8 a 10 del matí se pot dir que la Plaça de la Font bullia talment. Prou's esforsavan los guardias aclarir los grups; mes si de moment ho conseguían, la gent se refeyà desseguida presentantse en actitud no gens tranquila. La detenció d'alguns pacífics ciutadans, entre ells lo director del setmanari *El Bisturi*, nostre company D. Ramón Busquer, excità'l anims y féu que'l conflicte anés present serias proporcions, donchs las protestas creixian y las batucessas dels civils sovintejavan y hi hagué, susos, corredissas y ferits, encara que afortunadament aquests no ho foren de gravetat.

A las deu del matí vingué un escuadri de caballeria de Reus, lo qui ajudà als civils en la tasca de no deixar que's formessin grups y en mantenir l'orde pels carrers. En difenses batucessas, ademés del Sr. Busquer ja citat, foren detinguts en Ramón Altés, en Salvador Fortuny, en Antoni Tufusa, en Domingo Torroja, en Fructuós Rimbau y en Josep Calvo.

Sotució

A primera hora de la tarde començà corre'l rumor de que la Companyia Arrendataria demanava la rescissió del contracte, yls àminss'aplaçaren bon trós. No obstant l'accord p'rs per la Federació Obrera de tornar l'endemà al treball, accort que dit sia de pas no estavan disposats a secundar la immensa majoria dels traballadors, que s'arribà a propagar la nova de la rescissió del contracte que després fou confirmada pel Sr. Gobernador, pot dirse que'l conflicte hauria continuat en peu.

Una comissió del Centre Industrial visità al Gobernador y obtinguda d'ell la seguretat de que l'Arrendataria volia rescindir la contracta, no tingué repar en aconsellar a tothom que l'empresa al treball y s'obrissin tallers i tendes mentrens se gestionava la lli-

bertat del presos. Ab això y la reunió que tinguer lloch al Gobern civil a las nou de la nit, semblà que'l problema quedava resolt donchs l'Ajuntament tornava a ocupar son lloch y'l Centre Industrial y la Federació Obrera de accord recomenavan que's reprengués la feyna.

Perquè donchs a l'endemà fins al mitj dia la majoria dels veïns adoptaren una actitud expectant y no s'obriren las portas y molts treballs continuaren parats?... Aquí's veurá com lo movimient no era cosa preparada per aquells ols altres elements, sinó producute spontani de l'indignació de tot un poble que no vol per més temps sufrir lo jou dels qui l'explotan. La gent se mostrava recelosa y poch convensuda de la solució del conflicte, y sobre tot, demana la llibertat dels presos.

No era això úlit incumbencia del Gobernador militar y una comisió composta dels Srs. Cavallé, representant de l'Ajuntament, Estil-lès y Caballé, del Centre Industrial, García de la Federació Obrera y'l diputat Sr. Nougués, passà a Barcelona a gestionar prop del Capità general la llibertat dels detinguts.

Com més avansá la nit s'obriren més tendas y l'endemà, a las quatre de la tarde quan se rebé'l telefónema de la Comissió dient que prompte's llibertaria als presos y al cap de mitja hora foren excarcelats, rēnasqué la tranquilitat, que no ha tornat a tornarse per fortuna.

Lo dimecres, y després de tres días de vaga fòrsoa's empleats de consums decidiren declararse en vaga, y si bé cada dia s'ha intentat montar los **fielatos** no s'ha pogut conseguir, donchs, los mateixos empleats, que estan associats, se cuidan de fer desapareixer als esquirols. Poden comparar los nostres lectors si haurán entrat gèneros en una setmana de portals frans y lliures pera tothom!

No volém acabar aquesta senzilla relació sense enviar nostre modest aplaudiment a las autoritats, puig que ab sa prudència, zel y tacte eviten grans desgracias.

¿Com s'arregla?

Objecte casi únic de preocupació ha sigut en la darrera setmana'l gran problema dels consums, que per no haver merescut l'atenció deguda quan era l' hora, ha produït lo esclat d'indignació yls successos que relatèm més amunt.

No'n ha sorprès lo ocorregut, y desde que coneguerem los projectes de la Companyia Arrendataria, sabíam que la cosa no podía acabar bé. Volquer subjectar a Tarragona a un règim que sigui la seva ruïna és impossible, y d'això haurán pogut convencers encara que tart, las autoritats y'l mateix arrendatari, quinas pretensions eran tan absurdas, com formuladas ab poch tacte.

Lo difícil després de l'esclat popular que ha donat lloch a que tota la setmana passada hagèm èstat sense consums, és buscar ara una solució definitiva, puig l'estat actual no ho és ni molt menys, com comprèn tothom.

Durant los últims días Tarragona s'ha omplenat sens pago de drets de cap classe, de tots los articles que valen la pena, o sia dels que constitueixen la base de la renda de consums, havent entrat gèneros no sols los industrials, sinó propietaris, particulars, mènestrals y fins obrers, en termes tal que, ja desde'l divendres, baixaren los preus del vi, oli, sabó, sal y altres articles y pot dirse que passarà molt temps abans que la recaudació's normalisi.

Y lo difícil és trobar lo medi de conseguir la normalitat. Qui s'encarregará de la recaudació dels consums? L'Arrendataria? L'Ajuntament? Los Gremis? L'Hisenda? Se cobrarà per encabessament gremial? Per repartiment o capitació? Aquestas són las preguntas que's tā tothom y no s'arriba després d'examinat lo prò y contra de cada un d'aquests medis a cap solució.

Parlem rápidament de lo que succeirà d'adoptarse'l medis indicats y

fàcil nos serà convencer als nostres lectors de que'l problema dels consums està sols iniciat y que costarà molt trobar una solució que ho armonisi tot.

Arrendataria.—Després de l'anisositat que contrà d'ella s'ha creat, seria perillós que continués administrant los consums encara que fós ab tarifas reduïdes. Per altra part, la dificultat de las introduccions fetas, li destruirà'l negoci, això sens considerar que surtiriam a conflicte per dia.

Ajuntament.—Suposant que ara'l Estat acceptés lo cupo de 200.000 pesetas y l'ofrigués a l'Ajuntament, aquest no podrà encarregar de la administració dels consums, en primer lloch perqüè Tarragona ben clar ho ha manifestat que no vol que torni a l'Ajuntament, y després perqüè seria sobre tot lo primer any, negoci ruinós.

Gremis.—Una institució gremial com la que hi havia, corregida de defectes y ab sólidas garantías, tampon podría en aquests moments constituirse. S'oposaria a que's fes en primer lloch l'enemiga que als gremis han demostrat certs elements, y després la seguretat de que la recaudació, avuy per avuy, tindrà per necessitat que produir resultats desastrosos.

L'Hisenda.—A primera vista sembla una sortida que l'Estat cobrés directament los consums; mes aquest medi té tants o més inconvenients que'l altres. Ja fà anys, lo 1883 o 84, hi hagué una temporada en que s'ensajà aquest sistema, resultant que no recaudava'l Gobern pera pagar los empleats. Lo perill està en que basada en la Renda de consums tota l'hisenda municipal, com l'Estat entregerà a l'Ajuntament lo 100 per 100 de recàrrec municipal menys lo 10 per 100 per gastos d'administració, si la recaudació resultava un desastre pera'l Gobern també ho seria per l'Ajuntament.

Encabessament gremial.—Aquest procedimiento ofereix la gran dificultat de que alguns dels gremis estan en condicions pera repartirse lo que's correspongu del cupo de consums, mentres altres no, que la recaudació seria difícil y que no podrà suprimise en absolut la vigilancia en las portas, puig d'altre modo, los industrials d'aquesta tindran que soportar una competencia desigual ab los dels poches veïns.

Repartiment o capitació.—Distribuir encara que no sigui més que 80.000 duros en una població com Tarragona, y fer efectiu lo reparto ho considerèm dificilíssim per no dir impossible. En teoria seria aquest lo medi millor, però la dificultat està en cobrar las quotes que s'asseyen al less. Ademés, cal tindrer present que quan los consums se cobren per repartiment, no hi poden ésser compresos los militars y sus familiars, de modo que essent l'element militar tant numerosos a Tarragona, los consums que no's distribuissin a n'ells, tindran que ésser carregats a la restant població.

Exposats los procediments a seguir y sos inconvenients no veym com pot arreglar-se la cosa.

Entretant, cal tindrer present que fins ara l'Ajuntament ha vingut cobrant cada més 23.000 pesetas que han sigut la base de son presupost y si aquest ingrés falta, veurèm com s'acaba lo complicadíssim enredo dels consums, que ha de donar sens dubte encara molt que pensar y molt que fer.

NOVAS

L'Heraldo... de la Mancha s'enterà ahir del solt que li dedicavam en nostre darrer número yns diu que's convertim en «separatistes de la cortesia y de la urbanidad».

Aquests senyors de *l'Heraldo* no s'han enterat de que la cortesia y l'urbanitat exigeix estar atents y contestar a temps ab las personas que's parlen. Y no esperar vuit días y

aprofitar l'última hora pensantse que no tindrem ocasió de contestar.

«Estamos?»

Ab motiu de l'abandono dels fielatos, molts articles de primera necesitat han baixat notablement de preu. L'oli que's venia abans a 19 y 20 rals lo cortá, s'offeria ahir a 15 rals. Lo ví de 25 a 35 céntims lo porró, lo venen en diferents estableciments.

No sabem si per evitar l'introducció d'articles afectes al pago de consums, mentrens durin las actuals anomalías, las empresas de ferrocarrils no admeten ni facturan mercancies destinadas a Tarragona.

Aquesta extranya disposició, perjudica en gran manera al comers de exportació, puig partidas de vi y oli que devian embarcarse pera Fransa y Italia, no han pogut ésser facturades.

Esperem que qui ha donat tan despotica ordre l'anularà pera no perjudicar los interessos del comers.

Aquesta nit a las nou tindrà lloch a l'*«Associació Catalanista»* d'aquesta ciutat. lo concert ab que'l brillant estol de *«Joventut Orfeonista»* baix l'inteligent batuta del jove mestre En Lluís Roig, dedicà als protectors de tan bella entitat y als socis de nostra *«Associació»*.

Veusquí l'atractiu programa que interpretarà *«Joventut Orfeonista»*:

1.ª PART: *Lo Pardal*, E. Morera.

—ii^a Volèm!, C. Candi.—L'Emigrant, A. Vives.—Los Pescadores, J. A. Clavé.

2.ª PART: *Lo testament d'Amilia*, E. Morera.—La nina encantada, E. Morera.—Planx!, E. Morera.—Credo de la Missa Choral, Ch. Gounod.

Hi ha gran interès per sentir a *«Joventut Orfeonista»* que en los poches mesos desde sa constitució ha avensat notablement.

La distinguida senyora de nostre particular amich D. Pasqual Monravà ha donat a llum una hermosa y robusta nena.

Acompanyem a la familia Monravà ab lo goig que sent pel naixement de son primer fill.

Pera'l dia 30 està convocada a Assamblea general la Cambra Oficial de Comers d'aquesta ciutat.

Per a Valencia, Alacant, Almería, Málaga, Algeciras, Cádiz y Huelva los dijous de cada setmana.

Viatges extraordinaris a Marsella y Niza.

S'admet passatge y càrrega á nolis reduits.

S'admet càrrega ab nolis seguit y coneixement directe pera New-York, Nàpols, Barri, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Triest, Fiume, Odessa, Braila, Galatz, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbord a Génova.

Com si no ni hagués prou ab los conflictes pendents ahir se'n presenta un altre. Nos referim a la vaga de mariners y estivadors, vaga que tingue per origen haver fet la descàrrega de bacallà del vapor *«Stromboli»* peons en lloch de mariners.

Per causa d'aquesta vaga ahir no pogué carregar pera'l ports del nort d'Europa lo vapor suech *«Iberia»*.

A aquest pas la vida del comers vá fentse impossible, puig las operacions quan no's dificultan per un cantó s'entreban per altre.

Segueixen veyentes concorregudissims los balls de disfressas que a l'Ateneu vé donant la secció humorística *«El Vèrtigo»*. Dita secció ha fet les coses ab tot rumbo y ab molt bon gust per lo que mereix elogis.

Sobrestadas de Mallorca, Sixto Vilalba, San Miquel, 17.

Cansat de probar específichs sensé cap resultat, l'únich que m'ha fet surtir espessíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal *«Azgar»* del perruquer CASALS.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

LO NOTARI ARXIVER

Don Simó Gramunt

ha trasladat sa habitació y despatx a la casa núm. 17 del carrer de Sant Agustí.

Compañía Valenciana de Navegación

Compañía Valenciana de Navegación

Línia regular de grans y ràpids vapors

ENTRE

Espanya, França è Italia

Vapors de la Companyia

Sagunto, Alcira, Játiva, Grau, Martos, Cabanillas y Denia

Sortidas fixes y setmanals del port de Tarragona, directament pera Marsella y Génova los dimars de cada setmana escala la quinzenal a Liorna.

Pera Valencia, Alacant, Almería, Málaga, Algeciras, Cádiz y Huelva los dijous de cada setmana.

Viatges extraordinaris a Marsella y Niza.

S'admet passatge y càrrega á nolis reduits.

S'admet càrrega ab nolis seguit y coneixement directe pera New-York, Nàpols, Barri

